

ברכי נפשי/פרקי אבות

It is currently the practice in נוסח אשכנז to recite פרקי אבות after תפלת מנחה on שבת from שבת הגדול until שבת בראשית, ברכי נפשי, תהלים of פרק קד' and ראש השנה to פסח.

That practice does not conform with the custom provided in סדר רב עמרם גאון that פרקי אבות should be recited each שבת throughout the year. The following source verifies that few areas followed the custom of רב עמרם גאון:

ספר המנהיג' הלכות שבת עמוד קפט'—ומנהג צרפת ופרובינצא לומר פרקי אבות במנחה אחר התפילה. יש מקומות שאומרים אותן מדברות לדברות ממתן תורה עד ואתחנן. ובצרפת רוב מקומות נהגו כל ימות הקיץ שהן ימים ארוכים והעם מתבטלים ממלאכה. —עמוד קצ—ומאן דבעי למהוי חסיד לקיים מילי דברכות, ואמרי לה מילי דאבות. ויש נהגו כל ימי החורף. והמנהג הטוב לשנות פרק אחד בכל שבת ולהבין ולהשכיל בהן הטב. ומתחילין בצרפת כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא וכו' שלא להרפות ידי בעלי תשובה, ועמי הארץ שאינן עוסקין בתורה ובמצות כראוי שלא יאמרו אבדה תקותנו, שיש שכר לפעולתן ושבו בנים לגבולם.

Translation: It is the custom in France and Provence to recite Pirkei Avos after Tefilas Mincha on Shabbos. In some places, Pirkei Avos is read each Shabbos between Shabbos Parshas Yisro when the Ten Commandments are read and Parshas V'Eschanan when the second version of the Ten Commandments are read. Most places in France read Pirkei Avos on the Shabbosim that fall in the summer when the day is long and the community is idle from work. Those who want to be pious might think it wise to study Brachos. But it would be better if they study Pirkei Avos. Some follow the custom of reciting Pirkei Avos on Shabbosim in the winter. The best practice is to study one chapter each Shabbos and to try to understand each section well. In France before reciting Pirkei Avos, they begin with the paragraph: Kol Yisroel Yaish Lahem Chelek L'Olam Ha'Bah (every Jew has a place in the Next World). This is done so as to not question the status of those who are returnees to observant Judaism and those who are uneducated. If not for the words in that paragraph, those individuals who may not be as involved in Torah study nor in the appropriate performance of Mitzvos might lose hope that they will merit entrance into the Next World. They need to be reassured that they receive merit for their efforts. May G-d return us to our land.

ספר כלבו סימן מ'—ומותר להתעסק בתלמוד שהרי מנהג בכל ארץ אשכנז לומר מסכת אבות בקיץ ובחורף, ויש מקומות שאומרים אותן מפסח עד שבועות ולא עוד, ויש מקומות שאומרים אותן משבועות ועד סוכות, ויש מקומות שאומרים אותן משבת וישמע יתרו עד שבת מסעי וסימן ממתן תורה ועד משנה תורה משה קבל תורה, והכל לפי המנהג. וכל פעם ופעם מתחילין קודם הפרק כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא כדי להפיס דעת עמי הארץ מתחילין באותה בבא והוא ראשית פרק אחרון של מסכת סנהדרין, ויש מקומות שאומרים שני פרקים בכל שבת ושבת, ומקומות שאינן אומרים רק פרק אחד והכל לפי המנהג, ואחר הפרקים יאמר החזן קדיש על ישראל ועל רבנן,

Translation: It is permitted to engage in Torah study after Mincha on Shabbos as we see that it is the custom in

1. Rabbi Abraham son of Rabbi Nathan also known as the ibn Yarchi was born in Lunel, Provence, c. 1155. For some years he lived in Toledo, Spain, where he sat on the court together with Rabbi Meir haLevi Abulafiya (Remah) and Rabbi Yitzchak ben Rabbi Meir ibn Megas (a grandson of the Rabbi Isaac ibn Megas, Ri Migash). Other periods he lived in France and Germany. During his wanderings, he noted the differences in custom between various communities, and later composed Manhig Bnei HaOlam (also known as HaManhig) recording them. He died in Toledo, 1215. (Bar-Ilan Digital Library)

Ashkenaz to recite Pirkei Avos in the summer and winter. In other places it is the practice to recite Pirkei Avos from Pesach to Shavuot and not after. There are other places where they recite Pirkei Avos from Pesach to Succos. Some other places recite Pirkei Avos from Shabbos Parshas Yisro to Shabbos Parshas Maasei. This practice was instituted to support the belief that on Mount Sinai, Moshe received all that is written in the Torah from the Ten Commandments to what is found in Parshas Ma'asei (the end of Sefer Ba'Midbar). Each community follows its own custom. Before reading Pirkei Avos it is customary to begin with the paragraph: Kol Yisroel Yaish Labem Chelek L'Olam Ha'Bah in order to ease the minds of those who are uneducated. That is a selection from the Talmud which is found in the last chapter of Maseches Sanhedrin. Other places recite two chapters each week and some places read only one chapter per week. Each community follows its own customs. After reciting Pirkei Avos, the prayer leader recites Kaddish D'Rabbanan.

The **טור** refers to a custom to recite a chapter of **פרקי אבות** at **שחרית** on **שבת**:

הטור אורה חיים הלכות שבת סימן רצ"ב-ונוהגין באשכנז לומר פרקי אבות במנחה וכך כתב רב עמרם. ובספרד אומרים אותם בשחרית.

Translation: It is customary in Ashkenaz to recite Pirkei Avos at Mincha. That is what Rav Amrom wrote. In Spain it is their custom to recite Pirkei Avos on Shabbos morning.

Rabbi Yom Tov Gaughin in his book: **כתר שם טוב** tries to explain why some Sephardim recited **פרקי אבות** at **שחרית** on **שבת**:

כתר שם טוב-חלק ג', page 368-ואני אתן טעם למנהג ספרד הישן שהיו קוראין אותה בשחרית, משום שאם באו לקרותה במנחת שבת, הלא במנחת שבת מת מרע"ה, ומשום הכי תקנו במנחת שבת לומר צדקתך וכמו שארז"ל חכם שמת או נשיא כל בתי מדרשות בטלין וכמו שכתב הרב מחזור ויטרי וזה לשונו: ומה שאין אנו עוסקין לא מפני שאסור אלא מפני כבודו של משה שנפטר באותה שעה וכו', אבל כאשר שמעו עדותו של רב שר שלום גאון שהעיר שמנהג רבינו בבבל שאחר תפלת המנחה בשבת שונין אבות וקנייני תורה, אז מצאו לנכון לשנות מנהגם הישן וסיפחו הקריאה של מסכתא זו קודם המנחה בעת שהקהל מתאספים להתפלל, וטעם שמקדימין קריאתה קודם המנחה, משום שמא הצבור ימהרו לעזוב הבית הכנסת לאכול סעודה שלישית תקנו לקרותה קודם המנחה זהו הנ"ל בטעם הדבר, והבוחר יבחר.

Translation: I will try to explain an old custom among Sephardim to read Pirkei Avos on Shabbos morning. They were concerned that if they left the recital of Pirkei Avos for after Tefilas Mincha, an issue would be raised about the fact that Moshe Rabbenu died at Mincha time which is why the practice began to recite three verses each of which begins with the word: Tzidkascha. That concern is based on what we learned that if a scholar dies or the head of the community dies, all the schools close, as a sign of respect. This was explained by the Machzor Vitry as follows: the reason that we refrain from regular study at Mincha on Shabbos is not because it is prohibited but rather out of respect for Moshe Rabbenu who died at that hour, etc. But after hearing the testimony of Rav Sar Shalom Gaon that it was the custom of his teacher in Babylonia that after Tefilas Mincha on Shabbos they would study Pirkei Avos and the additional chapter of Kinyan Torah, the Sephardim changed their ancient custom and moved the recital of Pirkei Avos to before Tefilas Mincha on Shabbos as the congregation congregates to recite Tefilas Mincha. They would recite Pirkei Avos before Tefilas Mincha out of concern that members of the congregation would be so anxious to eat Seuda Sheleishis that they would rush out of the synagogue immediately after Mincha. To avoid that possibility, they began the practice to recite Pirkei Avos before Mincha. That appears to me to be the reason. If someone wishes, they can try to uncover a different explanation.

להבין את התפלה

The practice of reciting ברכי נפשי after תפלת מנחה on שבת from בראשית until שבת הגדול is not followed by Sephardim. It became the practice among Ashkenazim only in the 1400's². The following source explains why ברכי נפשי is recited during that time period each year: לבוש אורה חיים סימן תרס"ט – שבת שאחר חג נקרא שבת בראשית, לפי שקורין בו פרשת בראשית . . . וקורין בראשית ומפטירין בישעיה [מב, ה] כה אמר הא-ל ה' בורא שמים וגו', שהוא מעין הפרשה המדברת בבריאת שמים וארץ. ומברכין החדש . . . למנחה באותו שבת נוהגין להתחיל לומר ברכי נפשי, והטעם שמתחילין אותו בשבת זה, משום שכל אותו המזמור מדבר בענין מעשה בראשית לכך מתחילין אותו בשבת של פרשת בראשית, וקורין אותו משם ואילך בכל השבתות במנחה, כדי לזכור עניין מעשה בראשית באפוקי יומא שבת שהוא זכר למעשה בראשית.

Translation: The Shabbos that follows Succos is called: Shabbos Bereishis because on that day we read Parshas Bereishis . . . we read Parshas Bereishis and we read the Haftorah from Yeshayahu (42, 5): Ko Amar Ha'Kail Hashem Borei Shamayim etc., words that reflect the theme of the Parsha, the creation of heaven and earth. On that day, we also announce the date of the upcoming month. At Mincha on Shabbos Bereishis, we begin to recite the Chapter of Tehillim (104) that begins with the words: Barchi Nafshi. We begin to recite Barchi Nafshi on that Shabbos because the theme of that chapter of Tehillim is the creation story. That is why we begin to recite it on Shabbos Bereishis. We continue to read it each succeeding Shabbos at Mincha in order to be reminded of the creation story at the end of Shabbos since we celebrate Shabbos each week as a reminder of Creation.

וג"ל שמה שקורין הט"ו שיר המעלות עמו, הוא גם כן מהאי טעמא, שהרי אמרם דוד כשברה השיתין וקפו תהומות ובעי למשטפי עלמא לחזור אותו לתוהו ובוהו ח"ו כדאיתא במדרש נירושלמי סנהדרין פ"י ה"ב], ועל ידי אלו הט"ו שיר המעלות חזר התהום לאחוריו ונעשה קיום למעשה בראשית, לכך אומרים אותו גם כן עם מזמור של ברכי נפשי, ואומרים כן ברכי נפשי ושיר המעלות עד שבת הגדול, שאז נוהגין לומר במנחה ההגדה מעבדים היינו עד לכפר על כל עוונותינו, כדי לזכור גם יציאת מצרים ביום שבת הגדול שנעשה בו הנס הגדול במצרים כדאיתא לעיל סימן ת"ל. ומה שאין אומרים לא ברכי נפשי ולא פרקים בשבתות שחל בהן יו"ט, היינו משום דקי"ל בכל הימים טובים חציו לה' וחציו לכם: וכיון שהוא במנחה שהוא אחר חצות שהיא כחצי שלנו, אין אומרים כלום, מה שאין כן בשאר שבתות השנה שהם כולם שבת לה', וכיון שצריכין להפסיק מלומר בשבת שחל ביו"ט עצמו, לכך אין אומרים כלום גם בשבת דחול המועד ושבתות שבינתיים, כגון בין ראש השנה ליום הכפורים או בין יום כיפור לסוכות, ג"ל. ובקצת מקומות אומרים משכיל לאסף (תהלים עד) משום דכתיב בו אתה הצבת כל גבולות ארץ וגו'.

Translation: It appears to me that we recite the 15 chapters of Shir Ha'Ma'Alos on Shabbos at Mincha for a similar reason. King David composed those chapters "When David dug the Pits and the Deep rose up and threatened to submerge the world". Thereupon King David uttered the fifteen Songs of Ascent and caused the waves of the Deep to subside. It was because of the 15 chapters of Shir Ha'Ma'Alos, that the abyss receded and an act of creation occurred. That is why we recite the 15 Shir Ha'Ma'Alos together with Barchei Nafshi. We recite both until Shabbos Ha'Gadol because on that day at Mincha we recite a section of the Haggadah, from Avodim Ha'Yeenu until L'Caper Al Avonoseinu. We do so in order to commemorate the Exodus from Egypt on Shabbos Hagadol when a great miracle occurred in Egypt, as we learned in Siman 430. We do not recite either Barchei Nafshi or Shir Ha'Ma'Alos when Shabbos falls on a Yom Tov because we believe that Yom Tov must be celebrated

2. ברכי נפשי-מאסף לעניני הינוך והוראה-ח' – תפלה - Mayer Weiss-page 221 (available for downloading from www.hebrewbooks.org or the Beurei Hatefila Institute website).

half for G-d and half for own pleasure. Since we read *Barchei Nafshi* and *Shir Ha'Ma'Alos* at *Mincha* which falls during the second half of the day and represents that part of the day devoted to our pleasure, we do not say those chapters of *Tehillim*. That is not the rule on *Shabbos* which is considered a day devoted totally to G-d. Because we do not recite those chapters of *Tehillim* on a *Shabbos* on which *Yom Tov* falls, we also do not say them when *Chol Ha'Moed* falls on a *Shabbos* or when a *Shabbos* falls between holidays like the *Shabbos* between *Rosh Hashonah* and *Yom Kippur* or the *Shabbos* between *Yom Kippur* and *Succos*. In some places it is their practice to recite Chapter 74 of *Tehillim*, *Maskil L'Asaf*, because in it is found the verse (17): You have set all the borders of the earth; You have made summer and winter. (It is a chapter of *Tehillim* that also deals with Creation).

Perhaps the article entitled **מאסף לעניני חינוך והוראה-ה'תפלה** in **ברכי נפשי**, written by Mayer Weiss, provides an explanation as to why the practice began to recite **ברכי נפשי** in place of **פרקי אבות** during the winter in areas that followed the Ashkenazic practices. His article is an attempt to answer why the chapter begins with the line: **ברכי נפשי את ה'** and ends with the same words:

ברכי נפשי את ה'. In his opinion, both lines are an invitation that a person calls out to himself to bless G-d. Why did the composer of the chapter both at the beginning and at the end of the chapter, ask us to invite ourselves to bless G-d? He suggests the following explanation: *page 253*—ואילו בעל המזמור שלנו בזמנו את נפשו לברך את ה' בלי לנמק את זימונו, מתכוון לברכו בלי כל סיבה מיוחדת, אך ורק מפני שהרגשתו אומרת לו כי הברכה גאה ויאה לה'. בגשת בעל המזמור לביצוע זימונו מברך הוא את ה' על מהותו, על שהוא גדול מאוד בלי הנמקה. את ביטוי גודלו הוא רואה בגדולי הבריאה העומדים בשירותו. ההסתכלות בבריאה גוררת הרהורים במעשה הבריאה עצמו ומכאן בה בטחת הבריאה שבה מתגלית חכמת ה'. כך מתגבשת הרגשתו של בעל המזמור להכרה שהחכמה המשתקפת בבריאה היא היא שעליה יש לברך את ה'. המחשת חכמה זו מעצבת בו הכרה חדשה, שיש לברך את ה', כי הברכה, ברכת האדם, גחוצה כדי שיהיה כבוד ה' לעולם. בסיום המזמור בחזור בעל-המזמור על זימונו העצמי, מזמן הוא את עצמו לברך את ה' מטעם זהו לשם זה.

Translation: It appears that the composer of this chapter is inviting himself initially to bless G-d without having a specific reason to do so. He is thinking that he should feel the need to bless G-d for no particular reason, only because his inner feelings tell him that it is appropriate and a nice gesture for him to do so. When the composer executes his invitation, he blesses G-d for G-d's essence; that G-d is great and that there is no need to justify issuing that blessing by saying more than that. He then proceeds to describe G-d's greatness as witnessed from all that G-d created to serve Him. Examining the acts of Creation causes the composer to be emotionally moved by Creation itself. That examination leads the composer to feel a sense of certainty concerning Creation through which is revealed the wisdom of G-d. The composer then begins to recognize that He needs to bless G-d for the wisdom that G-d revealed through Creation. This tangible exhibition of wisdom leads to a new recognition, that it is necessary to bless G-d, because the blessing of man is an important act and it is by Man blessing G-d that G-d's place is recognized in this world. At the end of the chapter when the composer repeats his invitation to himself, he is asking himself to bless G-d out of recognition that the act of creating the world proves the greatness of G-d.

In winter, when the fields lie dormant, often covered with snow, evidence of G-d's hand in Creation is more difficult to recognize than during other parts of the year. Reciting **ברכי נפשי** reminds us of two reasons to bless G-d; for no reason and for the reason that G-d's greatness is revealed through His creation.